

bida jibjad xaghru.

~~IXXAMPLA, JINXAMPLA~~ — Gie mitluq hieles fir-rieghi. "L-irma jinxampla mal-gnieb tad dghajsa" i.e. jahbat, jilghab. ~~IXXOXXA~~ — Tperreé kemm felah fi-arja.

~~IZZAMBAR, JIZZAMBAR~~ — Isahhah, jissahhah, bhal jix-katta bil-qawwa. "It-tagham jizzambar", i.e. jimla tajjeb, jitle' bi tlieta jew erba' saffi.

~~IZZENNAQ~~ — Tisnieh, titlef mit-toghma. Dik il-gbejna li tkun ffit qadima tibda tizzennaq".

~~IÓCANTA, JIÓCANTA~~ — Halla, telaq urajh. Abbandonare. To foresake.

~~IXXEWWEL, JIXXEWWEL~~ — Trewwah, jitrewwah. ~~ITTERRA, JITTERRA~~ — Sar, isir tari. "Il-laħam li jghaddi ffit jem minn fuqu jitterra u jitjieb".

~~IRRAXKA, JIRRAXKA~~ — Barax, jobrox bhal meta tghid tir-raxka é-čangaturi bil barraxa jew raxkatur.

~~IFUH~~ — Nieqes; sar mixtieq, beda jidher iktar fil-bghid. "Ix xita tibda tfuh fi Frar" i.e. tiskarsa.

~~IGGONTA, JIGGONTA~~ — Gieb, igib (il-kaččatur) it tajriet li jkun se jispara għalihom bi dritt xulxin. "Arah xi jdurilhom dawk iż-żewġ telleriti biex jiggontahom".

~~JILLAJRA, JILLAJRJA~~ — (għal għajnejn) Iħares imberraq lejn l-ajru bhal min bla jies iħttx xi haġa fil-bogħod u ma jafx x'jibda jagħmel "Għajnejh jillajraw". (*Jissokta*).

Il-Poezija ta' Betlehem

Betlehem.....! Melodija helwa għasel ta' sillabi f'din il-kelma Lhudija li bħall-fwieħa bellusija thossha tmellislek is-sensi u tinfidlek u tinhall ġol-fibri ta' moħħok u ġol-vjini ta' qalbek. U ġol-Jien tiegħek tibqa' tinfirex iż-żegħila tal-kadenza mużikali tidwi ġo fik fil-ohla polifonija ta' sensazzjonijiet u assočjazzjonijiet.....

Malli biss tlissen l-isem ta' Betlehem, fuq ġbinek donnok thoss bewsa divina li tregħidlek gismek u mohħok b'intwizzjonijiet intimi, bħalma jitharrek helu helu l-orizzont hiemed maż-żiffa lelliexa tar-raġġi fiż-żerniq tax-xemx. U bħal bizzilla prismatika tperper fil-fantasija tiegħek, bi hsibijiet u tifkiri u sentimentali l-aktar helwin u sempliċi li jhennulek qalbek b'ferh misterjuż.....

Imma mas-sillabi ta' Betlehem jinhassu mħallta noti oħra ta' l-isem soavi Emmanuel...ghax donnok fil-kelma Betlehem tilmaħ benniena b'Bambin divin mimdud fuqha waqt illi fil-fwieħa smewija tal-kelma tisma u thoss in-nifs infantili tal-Bambin Ġesù — nifs helu safi li jħaxwex ġentili madwarek... u tara t-tbissima purissima fuq il-haddejn Verginali tat-Tfajla

Nazarena, b'harsitha mbexxqa tadura d-Divinità nkarnata fuq sidirha...

Mill-kampnari tar-rahajl qed jinżlu u jifterrxu ferhana l-ilhna tal-qniepen imhallta mal-kant u l-ghajjat hlejju ta' mijiet u mijiet ta' tfal...Donnu r-rahajl inbidel f'sider żaghżugh li fi-enerġija ta' demm ġdid qed jivvibra minn qalb wahda; imma fil-knisja ċkejnkna tinsab il-qalb li qed tiġġenera dan il-ferh; fit-tabernaklu fi-Ostja kandida, bajdana li qed tirradja raġġi ewkaristiċi ta' mhabba ntensa, ntensa...

Èku etern tat-twelid ta' Emmanuel fil-faqar ta' Betlehem; L-Imhabba li tfawwar is-smewwiet, niżlet fi-art fost sinfonija pastorali biex tbus u tgħannaq u tifti u thobb lill-Bniedem kiefer u ngrat...Bhan-nixxiegha hierġa tgelgel mill-blat li tiftah u titwal fi xmara hekk it-tregħida tal-Bewsa ta' Imhabba nisslet l-Ostja għal dejjem vibranti bit-tahbit ta' Qalb ġeneruża...

F'dawn il-jiem grandjużi, donnha fin-nir tas-sema tgħaddi kewkba feġġa', li ċcarrat l-infiniċ ċelesti u tinfirex fuq l-art fi rxiex ta' xrar li bħaż-żġieġ tal-linfa jilma u jlewwen kullimkien... u fi-istess hin bħal nida donnha titnikker biex tgħatti u tahbi għal ftit ir-Realta' harxa, kerha tal-hajja u ġġieghel lill-harsa għatxana tal-Bniedem thares imsahħra madwarha f'kuluri oħra waqt illi mnifsejk jitpaxxew b'atmosfera oħra iktar safja, sempliċi u serena...

Għalkemm il-Bniedem illum, maqbud u mħabbel fi-ghanqbut u fix-xibka ta' ambjent pagan, ma jagħrafx alla iehor hlief il-Jien u l-Ġisem tiegħu,.....imma f'dawn il-mumentanti għeżiež, oh Bambin Ġesù, jersaq Lejk f'estasi xewqana għall-benna ta' hlewwittek...sabiex ihoss l-inċens tal-prenza tiegħek tinfiltra u tfur ġol-labirint intimu ta' mohħu u tqajmu min-nghas tar-ruh li qed inixxef iż-żerriegħa spiritwali fil-qxur tal-apatija...

U bhall-mewġa li wara t-tghanniq mal-blata nfexxet dahkana fir-ragħwa fexfexa, hekk il-messagġ angeliku jinfirex fuq mewġiet ir-riħ li jonfhu u jhallu f'kull inhawi, žiffa ta' ferħ u ta' paċi...

Iżda hemm arah ix-xitan jitkagħweg fit-tajn mahmuġ tal-abbiss sewdieni; iddisprat f'daġħa tad-dlamijiet...jhežhež snien u jfaqqa u jhabbat u jsabbat gwenhahj infernali...għal xejn, għax tqal jintnu bil-hmieġ tad-dnub...

Oh Emmanuel hanin...oh Tfajjel Ġesù urina u mexxina inti mal-moghdiġa li tieħu għal Betlehem — l-oasi wahdanija mitlufa fis-Sahara ta' din id-dinja, fejn taħt d-dellijiet hadrana u kennija; nghixu hienja, serhana fi-Imhabba, bghid mir-ramel jikwi u mill-irwiefen tat-tentazzjonijiet li jvenvnu qerrieda fil-bahħ. Hemmhakk, biss, fi-aħħar insibu Eden iehor — Eden ideali jfuh b'Epoka ġdida ta' għaqda. ta' paċi u ta' Mhabba.

Grazio Falzon